

mag slechts

(hoe iemand
dere verant-
t genomen).
entaris.

la vrij dras-
m, naar huis

en het bellen

en vermiste

niseerd.
t de kinder-
deren nemen
n wordt, tee-

naaraan ieder
het over een
len? Aanvan-
meeste stem-
ke uit, dat
zijn. Immers
de waarheid
te doen wat
derheid dwin-
uit Engeland
smaak viel,
en „ver-
er”. En als

resultaat komt
en we liever
wel allemaal
plaats van de
weer eerlijke
synthe-
n bevredigt.
de secte der
handelden bij
ess-meetings”
oor een schrij-
an het gevoes-
spraken voor-

ra-subjectieve
ting, dat zij
worden door
t is hun gids
od, dan zullen

il waarom het
raait”.
a zelf regee-

t mechanische
n 6 jaar heeft
van 15 of 16.
n doordrongen

enaantal is de
kingen en een
vindt deze wij-
n elsch en bo-
ke wijze van
heeft in een
mensengemeen-
em uitgewerkt

ROENENDIJK.

al. 9.

IEKE-
VEN

WAARBORG.

sedert de roem-
n als dreigend
hing. Vooral
het programma
ndacht afgeleid
en reacties om
n van de aan-
weeg en wier-
af in den vorm
e lichamen. De
ren in aanzien.
werd gerekend,
ote luyden ge-

treten. De wind
aaien en is nu

tegen. Een golf van socialisme teistert de wereld en in ons land leek het zelfs, dat een zondvloed van aangelengd socialisme „doorbraak” zou veroorzaken. De anti-revolutionaire richting moest laten zien wat ze waard was. Een bolwerk? Vele rekenaars zullen dat met trots (immers toch nog 13 plus 10 zetels!) beweren. Inderdaad, een onbeweeglijk bolwerk, waar de stroom langs vloeit, al kan niet worden voorkomen, dat hier en daar wat steenen afbrokkelen.

De anti-revolutionaire richting verloochent echter haar wezen, indien zij in het stuwende verslapt. Welk een stuwende kracht ging er uit van die geestelijke voorvaders uit den vrijheidsoorlog, dat handjevol mannen, dat de kern van het verzet vormde! Welk een trouw aan het beleden Calvinistisch beginsel: eerder martelaar dan in verzet tegen Gods ordina-tien! Het Calvinisme was de ziel van den strijd tegen het oppermachtige Spanje en het kon dat zijn, omdat het zelf zijn wezen niet verloochende, omdat het zelf „ziel” had, omdat „geloof en godsvrucht samengin-gen” en het onverkoorte Woord van God richt-snoer was voor heel het leven. Nederland werd het land der reformatie. Als land van de formatie gaat het onder. Verval van de Kerk en verval van den Staat, ze gaan hand aan hand. De historie van Ne-derland leert dat overduidelijk. De ellende begon altijd in de Kerk en met den Staat ging het dan snel berg-afwaarts. Het huidige tijdsgewricht brengt ook in dit opzicht niets nieuws. Groen van Prinsterer heeft er te-recht op gewezen, dat het Calvinisme oorsprong en waarborg is van onze constitutioneele vrijheden.

Hoe is het nu, in het jubileumjaar van den vrede van Munster, met die constitutioneele vrijheden gesteld? De anti-revolutionaire richting is in de oppositie gedreven en we kunnen schier dagelijks in de „oppo-sitie-pers” een reeks klachten lezen, hoe de constitu-tie brutaal ter zijde wordt geschoven. En geen won-der!

De hoogste gezagsdrager in Indië schijnt eens — op de conferentie te Pangkal Pinang — beweerd te hebben, dat de grondwet maar een boekje was. Ja, met onze constitutioneele rechten en vrijheden wordt wonderlijk omgesprongen. Den eenen keer ontdekken we, dat Vorrink de wet voorschrijft aan een harer Majesteits ministers en de andere maal zien we Van Mook eigenmachtig maatregelen treffen, welke het Koninkrijk doen wankelen. We hadden de illusie, dat Nederland een soevereine staat was met een volwaar-dig parlement, maar dan moeten we ervaren, dat in Londen en Washington door onze staatslieden stipu-laties zijn gemaakt, waaraan het parlement niet te pas mag komen. We meenden, dat de interne aange-legenheden van ons Koninkrijk door onze Over-heid, overeenkomstig onze constitutie, konden worden geregeld, maar dan zien we eenaklappen, dat de Regee-ring, met belachelijke bereidwilligheid, dat recht goed-deels aan den Vrijheidsraad in handen geeft en er niet voor terugdeinst, bij elke zich voordoende gele-genheid, verder afstand van haar bevoegdheid te doen. We verkeerden in den waan, dat de soevereiniteit, ook over Indië, berustte bij de Nederlandsche kroon en onaantastbaar zou blijven, maar, ziedaar, in Indië wordt die kroon lustig weggegooid of opge-poetst, naar het uitkomt. We hebben altijd — op grond van onze wetten — de overtuiging gehad, dat moedwillige vrijheidsberoving en moord, brandstich-ting en roof voorbeeldig gestraft werden, maar in In-dië onderhandelt men met de aanhangers en opstokers van menschteurende gruwelen en noemt ze excel-lenties, hoewel men weet, dat ze — in ieder geval — nog duizenden nederlandsche onderdanen moedwillig van hun vrijheid berooven.

Artikel 75 van de grondwet luidt: „De Koning brengt ter overweging bij den Raad van State alle voorstellen, door Hem aan de Staten-Ge-ne-raal te doen of door deze aan Hem gedaan, alsmede alle algemeene maatregelen van bestuur van het Rijk en van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao”. In een missive, d.d. 17 Febr. 1948, aldus „Elsevier's weekblad”, heeft de Raad van State zich on ge-vraagd gewend tot H. M. de Koningin, omdat dit College de verantwoordelijkheid voor nog langer zwij-gen niet wilde dragen. Dit hoogste college in den lan-de wordt ieder oogenblik voor onherroepelijke wijzigingen in onze staatkundige structuur geplaatst, zoodat er weinig anders overblijft dan sanctioneeren van die wijzigingen. Van overwegen dus geen sprake. De zinsnede uit het formulier van afkondiging der wetten (art. 72 grondwet): „Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord”, wordt een paskwil, ja, een bedriegelijke schijn. Tegen schending van de grondwet moest de Raad van State waarschuwend op-treden.

Hoe droevig toch is het gesteld met onze consti-tutioneele rechten en vrijheden! Het gaat slecht in den Staat!

Alles zou minder catastrofaal zijn, als de anti-revolutionaire richting, getrouw aan haar beginselen, een profetisch woord sprak. Als het volle, rijke Woord van God weer beleden en beleefd werd als weleer, niet in gelegenheidsformules, waarmede men „broeders” de Kerk uitwerpt, niet volgens een gemeene gratie-en een soevereiniteit in eigen kring-theorie, welke als kapstok fungeren voor veel onheiligen, maar in de klare taal des geloofs.

De wind mocht dan tegen zijn, maar aan de toe-komst van ons volk viel niet te wanhopen. De stuwkracht zou niet falen.

Want de belofte van het geloof, dat bergen verzet, faalt niet!

Maar helaas, die dynamiek komt sporadisch tot uiting.

In den regel wordt vastgeklampt aan de restanten van het oude liberalisme, welke nog niet vergruizeld werden onder de mokerslagen van Groen, Kuyper en Lohman. In den regel een zelfvoldaan rusten op de lauweren van Kuyper en Colijn. Abusievelijk wordt dan een caricatuur van Kuyper omkranst en 't beeld van den grooten, nochtans fellbaren, meester gaat slechts leven voor den enkeling, die zich weet te ont-worstelen aan de gangbare voorstelling van zaken, gelijk die gedurende eenige decennia door prominente figuren van anti-revolutionaire richting wordt voor-gedragen.

G. GOOSSENS.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

EMIGRATIE

NAAR AMERIKA EN CANADA.

Van verschillende zijden ontvangt ondergeteekende brieven met verzoek om inlichtingen omtrent emi-gratie naar Amerika en Canada, vooral met betrek-king tot het kerkelijke leven in deze landen.

Zooals uit de publicaties van ondergeteekende (voor-namelijk in het Calvinistische Jongelingsblad) blijkt, is het zijn overtuiging, dat onze menschen het beste thuis zijn in de Prot. Ref. Churches. Er is nog wel geen officieel contact tusschen deze Kerken en de onze, maar naar wij vernemen is er reeds een verzoek van de zijde dezer Kerken naar de Deputaten voor correspondentie met de Buitenlandsche Kerken in onze Kerken in Nederland om tot nauwer contact te komen, en men weet, dat men in de Prot. Ref. Churches Prof. Schilder tijdens diens verblijf in Ame-rika in deze Kerken toegang heeft verleend om te spreken en ambtelijk het Woord te bedienen, terwijl de Chr. Ref. Church voor hem gesloten bleef, op last van „The Synodical Committee”, waaruit tevens het streng hiërarchisch verband, waaronder deze kerk leeft, gebleken is.

Nu kreeg ondergeteekende juist dezer dagen bericht van ds De Jong, predikant bij de Prot. Ref. Churches in Grand Rapids, dat door hun kerken een voorloopig comité is benoemd met opdracht contact te zoeken in Nederland met onze kerken en met personen, die naar Amerika of Canada willen emigreeren. Drie dezer broeders hopen in de komende maanden Nederland een bezoek te brengen.

Wanneer er in onzen kring mochten zijn, die persoon-lijk of schriftelijk contact met deze broeders wen-schen in verband met emigratie naar Amerika of Ca-nada, dan verzoekt ondergeteekende zich hierover tot hem te wenden. Adres: Wilhelminastraat 24 te Goes.

K. C. VAN SPRONSEN.

Amice frater,

Als de wijgeeren van deze dagen de vraag: wat is de mensch naar hun verwaande meening voor het eerst in de gansche historie der menschheid wezenlijk stellen en ook denken een juist antwoord nu te kun-nen geven, dan is het hun waarlijk niet alleen maar hierom te doen, met die vraag „wetenschappelijk” naar te komen, als een zaak van louter studie, zoo iets voor de geleerde wereld, een filosofisch spel, zooals in de vorige eeuw de Duitsche professorenwereld dacht te kunnen spelen met de Schrift, terwijl de goe gemeente daar eerst maar buiten moest blijven. Deze bewering inzake de Bijbelcritiek is van Alard Pierson. Het is nog nimmer zoo geweest.

Ook niet in de achttiende en negentiende eeuw, toen de machtige rede alle diepten van het leven zou leeren kennen en allerwege haar licht zou doen stra-len.

Beerling zegt in zijn „Crisis van den mensch”, dat de Europeesche mensch zijn rede met haar vondsten eenige eeuwen lang voor de laatste veilige omheining heeft aangezien, voor de laatste en beslissende ga-rantie van zijn geborgenheid in de wereld.

En die Europeesche mensch, de volkeren van Euro-pa, hebben de gevolgen dier rede-aanbidding ter dege in hun kerkelijk, politiek en sociaal leven ondervon-den. Men denke alleen maar aan de Fransche revo-lutie en de Napoleontische oorlogen, aan heel den strijd, die onze gereformeerde vaders hebben moeten strijden voor de vrijheid, om in kerk en school en gezin en staat naar den eisch van 's Heeren Woord te mogen leven.

En wat was dat gebouw, dat de rede der mensch-heid zoude bieden?

Beerling wijst op twee in haar gevolgen onover-zienbare misrekeningen, waaraan de mensch, de trot-sche architect van de brug van den eenen mensch

naar den anderen, een bindmiddel, dat de geheele menschheid principieel min of meer op gelijken voet bracht, zich schuldig heeft gemaakt. De wijze rede-mensch heeft een bouwzel opgericht zonder steun-punten in den vasten grond. De werkelijkheid werd prijsgegeven. Dat is het eerste. En het tweede mis-verstand was, dat men de brug van het verstand dacht als de overspanning van een oceaan, terwijl zij niet meer kon doen dan de oevers verbinden eener rivier. Maar — het leven zelf ging onder die brug door. En hoe ellendig werd dit inzonderheid voor de kleinen en zwakken der wereld. En hoe zwaar voor de eenvoudige kinderen Gods.

De misrekening is nu in deze eeuw erkend. De wij-zen kwamen weer eens tot een Kopernicaansche wen-ding. De ratio werd op zij geschoven en men zou nu gaan tot het leven. En een der eerste levensphiloso-fen, Husserl, zei: wij, wijzen, moeten weer geheel op-nieuw beginnen.

En dat probeert men thans. Maar weer is het wel degelijk de bedoeling de angstige menschheid van thans een veilig tehuis te bieden. Het gaat niet alleen om een zekere wetenschap, een nieuwe wijsbegeerte. De vraag: wat is de mensch, zal worden beantwoord, zóó, dat heel het leven in kerk en staat en maatschap-pij nieuw zal worden opgebouwd, zoodat daar vrede en geluk, geborgenheid zal zijn voor allen. En de vol-ken van Europa geloofden weer.

Zooals het volk in Tsjecho-Slowakije op Thomas Masarijk, den machtigen leerling van Rousseau, die appelleerde op het „godelijke” in den mensch, en met Benész en zijn eigen zoon een hemel op aarde beloofde, volkomen heeft betrouwd. Nu heeft het dan de uitkomst, de vreeslijke slavernij, en Benész zegt piets, en de zoon van Masarijk springt uit het raam van zijn kamer in zijn departement.

Of wij dus ook in onzen tijd met deze nieuwe le-vensphilosophie te maken hebben; in de kerk, waar het Barthianisme steeds meer doordringt in den staat met zijn regeeringen van personalistische socialist, in de maatschappij met haar machtige organisaties en organisatorische wetten.

Niemand onzer meene, dat het hier alleen maar gaat om een geleerde filosofie, waarmee hij als een-voudig man, zooals men zich dan gaarne noemt, niets te maken heeft. Als het zoo was zou ik er niet over spreken. Maar ik meen, dat ieder van ons, wie hij ook zij, met deze nieuwe levens- en existentiege philoso-fie heel veel te maken heeft. Wat de wijsgeer in soms haast onbegrijpelijke taal — want zoo wekt hij den schijn, alsof hij heel belangrijke en ware dingen zegt — te berde brengt, werkt door in roman en gedicht, in ra-diolezing en courant, in de preek des Zondags en in het lied van de straat. Het werkt als een bacillen-gift, dat de lucht, die wij inademen, verpest.

Zoo wil ik dus verder gaan en nu iets vertellen van de antwoorden, die in onze dagen door de wijzen der levensphilosophie gegeven worden op de dringende vraag, die ons allen voor tijd en eeuwigheid aangaat: wat is toch de mensch? Wat kan hij weten, doen, ho-pen? Op vierderlei antwoord kan nu worden gewezen. Eerst op dat van Kierkegaard, wiens wijsheid door Barth en de zijnen wordt uitgewerkt in Bijbelsche taal, en daarom juist zoo bedriegelijk, bedriegelijk vroom en plechtig met al de goddelooze vindingen der mystiek, die de belijdenis der waarheid loslaat om heil te zoeken in „sfeer” en „stemming”, en dynamisch belijden, dat de waarachtige belijdenis wezenlijk prijs-geeft.

Men leze maar, hoe thans de mannen der Ned. Herv. kerk hun nieuwe kerkenorde aanbevelen.

In de tweede plaats op dat van Heidegger, die vooral de studeerende jeugd misleidt. In de derde plaats op dat van Scheler, en ten slotte op dat van Martin Buber.

Kierkegaard wordt geacht zich lijfrecht tegenover Hegel te stellen, maar dit is slechts ten deele waar. want hij past op het godsdienstig leven — want hij wordt zeer ten onrechte een christelijk denker geacht — Hegels dialectiek, these, antithese en synthese, feitelijk toe.

Hij is de uitgesproken individualist. Hij zet den mensch geheel op zich zelf. De mensch kan eerst geestelijk gered worden, als hij heelemaal alleen gaat staan. Volkomen eenzaam, los van alle banden in deze wereld. Een ieder, dus zegt hij, moet zich slechts met voorzichtigheid met anderen inlaten en wezenlijk al-leen met zichzelf redeneeren. Hij moet de wereld om hem heen loslaten. Hij moet allen band met de men-schen afsnijden. Hij zelf brak zijn verlovings af en liet zijn bruid in den steek, want hij wilde „God” vinden, het „absolute”. Een christelijk denker is hij niet, even-min als Barth en Brunner en Miskotte en al die wij-zen dat zijn. Laat ons toch, uit liefde ook voor die dwalende geesten, de dingen zeggen zooals zij zijn.

Gelooven zij in de schepping, zooals de Schrift ons die leert?

Neen, en nog eens neen. Gelooven zij in den val des menschen, zooals Schrift en belijdenis ons die doen zien? Ook weer: driewerf neen. Gelooven zij in den Christus, Zijn lijden en opstanding en hemelvaart, zoo-als het Woord Gods ons dat predikt? Weer — neen, nogmaals neen. Waarom stelt een mensch er dan prijs op Christen te heeten?

Kierkegaard ziet feitelijk den mensch uit de diepten opkomen met een louter bestaan, dat geen waarlijk leven is. En nu moet die mensch in allerlei „sprong” allengs komen tot een „existentie”, die geheel alleen